

Handleiding in de maak voor het opstellen van archeologische verwachtingskaarten door gemeenten

Meer helderheid in archeologische waarde

JAN VAN LIERE

Boeren en tuinders krijgen in de toekomst wellicht minder vaak te maken met beperkingen door een archeologische bestemming op hun grond. Gemeenten moeten nauwkeuriger aan de slag met het vastleggen ervan. Een goede handleiding wordt in de loop van de komende zomer opgeleverd.

Archeologische verwachtingskaarten

Nu komt het nog veel voor dat gemeenten een archeologische dubbelbestemming leggen op grond, terwijl de archeologische waarde twijfelachtig en niet goed onderbouwd is. Voor de grondeigenaren en -gebruikers heeft het grote gevolgen; zij mogen met dergelijke percelen niet meer doen wat ze willen.

Zo moeten boeren en tuinders voor alle activiteiten die dieper gaan dan het normale gebruik, bijvoorbeeld diepploegen of egaliseren, ontheffing aanvragen bij de gemeente. Voorafgaand archeologisch onderzoek is een voorwaarde om die toestemming te krijgen.

De invoering van de nieuwe Omgevingswet lijkt verbetering te brengen in die situatie. Bij de behandeling van de wet nam de Tweede Kamer een amendement aan van Erik Ronnes (CDA). Dat draagt gemeenten op om bij het opstellen van archeologische verwachtingskaarten uit te gaan van 'bekende of aantoonbare' archeologische verwachtingen.

Dat is concreter dan de eerdere

LTO praat mee over voorbereiden van richtlijnen

LTO Nederland heeft tijdens een recente consultatie onder meer de kwestie van de bodemverstoringen nadrukkelijk onder de aandacht gebracht. LTO-medewerker Taeke Wahle pleitte er ook voor het gebruik van nauwkeuriger kaarten en voor een betere duiding van de begrippen lage, middelhoge en hoge archeologische verwachting. Tegelijk zouden gemeenten

Gemeenten zijn binnenkort verplicht om nauwkeuriger aan te geven waar zich aantoonbare archeologische waarden bevinden.

Foto: ANP

formulering dat 'bekende of te verwachten' waarden nodig zijn voor een archeologische dubbelbestemming.

Gemeenten moeten de bestemming voortaan baseren op nauwkeurig archeologisch kaartmateriaal, inclusief een goede onderbouwing van de trefkans op archeologische monumenten. Daarvoor wordt een landelijke handleiding opgesteld.

'Die moet ervoor zorgen dat het

meer onderzoek moeten doen in hun archieven als ze een archeologische verwachtingskaart gaan opstellen. Jan Breimer van A=M Adviespraktijk geeft aan dat de resultaten van de consultaties serieus worden genomen. 'Zo kunnen we komen tot breed gedragen richtlijnen voor het opstellen van nauwkeurige en transparante archeologische kaarten.'

opstellen van verwachtingskaarten inzichtelijker en transparanter verkoopt', aldus Jan Breimer, eigenaar van A=M Adviespraktijk, een bureau voor archeologie, ruimtelijke ordening en cultuurhistorie. Breimer coördineert het opstellen van de handleiding.

Partners in het project zijn archeologische bedrijven en het Convent van Gemeentelijke Archeologen. Ook de Vrije Universiteit doet mee.

De handleiding zal onder meer aangeven in welke gevallen er wel of geen sprake is van een aantoonbare archeologische verwachtingswaarde. Bescherming moet gebaseerd zijn op 'expliciete en specifiek lokale informatie', zo bepaalt het amendement van Ronnes.

'Dat gaan wij vastleggen in de handleiding', zegt Breimer. 'Het hele proces rond archeologisch

onderzoek is in protocollen vastgelegd. Alleen voor het begin van het hele proces, het opstellen van kaarten, is dat nog steeds niet geregeld. Dat is merkwaardig, omdat zo'n kaart het hele archeologische pro-

'Gemeenten nu aan de slag met hun verwachtingskaarten'

ces in gang zet. Of juist niet.'

Breimer verwacht dat flink wat gemeenten in de aanloop naar de nieuwe Omgevingswet aan de slag moeten met hun archeologische verwachtingskaarten, omdat die hoogstwaarschijnlijk niet voldoen aan de eis dat de aangegeven archeologische verwachtingen aantoonbaar moeten zijn.

'Die gemeenten moeten nu aan de bak. En daarbij moeten ze zich houden aan de normen in onze handleiding.' Het is de bedoeling dat de handleiding nog dit jaar deel gaat uitmaken van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.

BODEMVERSTORINGEN

Een belangrijk resultaat zal volgens Breimer zijn dat er in de toekomst waarschijnlijk minder sprake is van archeologische dubbelbestemmingen. Ook zal meer aandacht moeten worden besteed aan bodemverstoringen die al hebben plaatsgevonden.

'Dat is een forse ergernis voor boeren en tuinders. Een bodem is al verstoord, maar toch legt de gemeente er een archeologische dubbelbestemming op. Daar hopen we door middel van onze handleiding meer greep op te krijgen.'